

Dosarul nr. 3ra-1311/18

Prima instanță - (Judecătoria Strășeni, sediul central) I. Chiroșca

Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) N. Simciuc, I. Cotruță, I. Țurcan

ÎNCHEIERE

19 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Efimia Toderenco împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Strășeni și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 4 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 16 februarie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul central,

c o n s t a t ă :

La 18 august 2017 Efimia Toderenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva CTAS Strășeni, iar la 16 februarie 2018 cerere de concretizare împotriva CTAS Strășeni și CNAS (f.d.116-120), prin care a solicitat:

- recunoașterea ca fiind neîntemeiat răspunsul CTAS Strășeni nr. 3141 din 20 iulie 2017;

- obligarea CNAS de a recalcula pensia pentru vechime în muncă ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție începând cu 1 august 2016 după creșterea salariului potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 (în vigoare din 1 august 2016);

- obligarea CNAS de a achita pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în Procuratura raionului Strășeni;

- încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 200 de lei.

Motivele cererii de chemare în judecată, astfel după cum au fost expuse, pot fi rezumate după cum urmează.

În perioada anilor 1997-2010 Efimia Toderenco a activat în organele procuraturii.

La 23 martie 2010, la atingerea vârstei de 50 ani, în conformitate cu Legea cu privire la Procuratură nr. 118-XV din 14 martie 2003, în vigoare la acel moment, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80% din salariul mediu

lunar, potrivit funcției deținute pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu și a durat aceasta până la sfârșitul anului 2011.

La 13 iulie 2017, considerând că organele de asigurări sociale i-au încălcat dreptul la pensie, dobândit anterior, prin aplicarea obligatorie pentru procurorii pensionați a principiului recalculării pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție, s-a adresat cu o cerere prealabilă întru restabilirea sa în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție, potrivit prevederilor Legii nr. 37 din 7 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură și a Legii nr. 152 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

La 20 iulie 2017, CTAS Strășeni, a expediat reclamantei răspunsul nr. 3141, recepționat la 26 iulie 2017, prin care a refuzat în admiterea cerințelor.

Considerând că răspunsul nr. 3141 din 20 iulie 2017 prin care i s-a refuzat în admiterea cerințelor este ilegal, reclamanta a depus prezenta acțiune.

Prin hotărârea din 16 februarie 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul central, cererea de chemare în judecată înaintată de Efimia Toderenco s-a admis.

S-a considerat neîntemeiat răspunsul CTAS Strășeni nr. 3141 din 20 iulie 2017.

S-a obligat CNAS să-i recalculeze Efimiei Toderenco pensia pentru vechime în muncă ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție, începând cu 1 august 2016, după creșterea salariului potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 (în vigoare de la 1 august 2016).

S-a obligat CNAS să-i achite Efimiei Toderenco pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în Procuratura raionului Strășeni.

În motivarea soluției adoptate, instanța de fond a constatat temeinicia acțiunii înaintate concluzionând că, dreptul social al reclamantei de a-i fi aplicată recalcularea pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu a fost dobândit licit la data de 23 martie 2010, odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă, și acest drept este recunoscut de instanța de jurisdicție constituțională. Astfel că, în lumina aceleiași jurisdicții constituționale, dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi diminuat de o lege posterioară, iar reclamantei urma ca de fiecare dată când se mărește salariul procurorilor în funcție, să i se recalculeze pensia.

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că dreptul social al reclamantei de a-i fi aplicată recalcularea pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este unul împlinit și se află în patrimoniul acesteia.

Astfel, instanța a conchis că reclamanta este pe deplin îndreptățită să obțină pensia în cuantum de 80% din salariul procurorului ordinar din cadrul procuraturilor teritoriale primit în condițiile art. 60 din Legea cu privire la Procuratură, începând cu data de 1 august 2016, de când CNAS urmează să recalculeze pensia reclamantei, dar și în viitor.

La 26 februarie 2018 CNAS a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind nefondată.

Prin decizia din 4 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de CNAS și s-a menținut hotărârea din 16 februarie 2018 a Judecătoria Strășeni, sediul central.

La 3 august 2018 CNAS a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 4 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate, deoarece instanțele de judecată nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei și au aplicat eronat normele de drept material și procedural.

A relatat că conform documentelor din dosarul de pensionare s-a constatat că intimata începând cu data de 23 martie 2010 beneficiază, conform Legii cu privire la Procuratură nr. 294-XV din 25 decembrie 2008, de pensie pentru vechime în muncă ca procuror, calculată în proporție de 80% față de salariul funcției de procuror.

Potrivit art. 73 alin. (8) din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008, era indicat că, procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației viagere în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Recalcularea pensiei pentru vechime în muncă se efectuează ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. Recalcularea se efectuează din data de întâi a lunii în care a fost efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii.

Prin art. VIII din Legea nr. 56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, alineatele (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9) și (10) ale art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008, au fost abrogate.

Astfel, noua redacție a art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008, în vigoare de la 1 iulie 2011, prevede că, procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

În așa mod, începând cu 1 iulie 2011, drepturile de pensionare a procurorilor sunt reglementate de prevederile art. 462 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Conținutul art. 46² din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, nu prevede faptul că pensiile procurorilor și indemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor.

Începând cu data de 1 iulie 2011 pensia procurorilor nu se mai recalculează, dar se indexează anual la 1 aprilie, conform art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Totodată, a menționat că instanțele de judecată nu au luat în considerare prevederile art. 33 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, cu modificările și completările din 1 ianuarie 2017.

De asemenea, consideră că instanțele nu au aplicat prevederile art. 46 alin. (1) din Legea nr. 780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, care prevede că, actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Or, la moment o lege care să prevadă dreptul la recalcularea pensiei procurorilor nu este, deoarece a fost abrogată în anul 2011 și nu poate avea efect pe viitor, nu poate fi ultraactivă.

La 11 septembrie 2018 intimata Efimia Toderenco a depus referință la recursul declarat de CNAS, menționând că acesta este nefondat și urmează a fi respins.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei contestate a fost recepționată de recurent la 19 iulie 2018 (f.d. 215). Din aceste considerente, recursul declarat la 3 august 2018, se consideră în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicite admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de CNAS nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari